

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ενότητα 11: Η αγάπη του Αλεξάνδρου για τον Βουκεφάλα

Γ. Σύνταξη: Οι βασικοί όροι μιας απλής πρότασης

Τίτλος:

«Σύγχρονοι Αίσωποι»

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 45910, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Σύγχρονοι Αίσωποι.

Δημιουργός

Μαρία Παναγιώτου.

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Μάρτιος 2014

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 11: Η αγάπη του Αλεξάνδρου για τον Βουκεφάλα - Γ΄ Σύνταξη: Οι βασικοί όροι μιας απλής πρότασης.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Πληροφορική

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Χρονική διάρκεια

9-10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής.

Εκτός σχολείου:

Π. Εικονικός χώρος: ιστοσελίδα τάξης, διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου είναι η εξοικείωση του διδάσκοντα και των μαθητών με τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ, με τη χρήση φυλλομετρητών και εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης, όπως η ιστοσελίδα. Παράλληλα, είναι σημαντική η εξοικείωσή τους με τον ομαδοσυνεργατικό τρόπο εργασίας και τα προβλήματα που προκύπτουν από αυτήν.

Ο εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου καθοδηγεί τους μαθητές, συμβουλεύει και λύνει απορίες, που ενδεχομένως θα προκύψουν. Φροντίζει να προωθεί τη συζήτηση και συνεργασία μεταξύ των ομάδων, ενθαρρύνει και επιβραβεύει κάθε προσπάθεια, συμβάλλοντας στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας.

Υλικοτεχνική υποδομή σχολικής μονάδας: ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύνδεση στο διαδίκτυο, βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες εξετάζουν σταδιακά τους βασικούς όρους της πρότασης (υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο) στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα, συλλέγοντας πληροφορίες από ποικίλα ψηφιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, όπως το [Ψηφιακό Σχολείο](#), την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και

τον ιστοχώρο του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Έχοντας ως αφετηρία τη θεωρία του συντακτικού και τα παραδείγματα της νεοελληνικής γλώσσας σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της αναζήτησής τους για τη σύνταξη των προτάσεων στην αρχαία ελληνική, επιχειρούν μια συγκριτική θεώρηση των κύριων όρων της πρότασης διαχρονικά. Στη συνέχεια, συντάσσουν μύθους του Αισώπου, τους οποίους επιλέγουν οι ίδιοι από το [Μυθολογικόν Συντίπα του Φιλοσόφου](#) και από τους [Μύθους του Αισώπου](#), τους μεταγράφουν στα αρχαία ελληνικά και δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, επισημαίνοντας τις διαφορές που παρατηρούν ανάμεσα στις δικές τους συντακτικές επιλογές και στις επιλογές του συγγραφέα, καθώς και το ρόλο που παίζει κάθε όρος τόσο μέσα στην απλή πρόταση όσο και στο ευρύτερο κείμενο. Στο τέλος, συνθέτουν ένα δικό τους μύθο, για να στηλιτεύσουν ή να εξάρουν χαρακτήρες ή συμπεριφορές της καθημερινής τους ζωής, τον οποίο καλούνται να μεταφέρουν στα αρχαία ελληνικά και να τον αξιοποιήσουν για τη δημιουργία ενός πολυτροπικού κειμένου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η συγκεκριμένη ενότητα επιλέχθηκε από τον διδάσκοντα για τον σχεδιασμό διδακτικού σεναρίου μετά από τον προβληματισμό του για τη συνήθη γνωστική διαδικασία που εφαρμόζεται στα πλαίσια της σχολικής αίθουσας. Στην προσπάθειά του να παρακάμψει την προσφορά έτοιμων συντακτικών κανόνων και γενικεύσεων στους μαθητές και να κάνει πιο ελκυστικό το μάθημα του συντακτικού της αρχαίας γλώσσας, έχει την ευχέρεια να αξιοποιήσει το θεωρητικό και παραδειγματικό υλικό, που παρέχεται από ποικίλους ψηφιακούς πόρους, όπως τις [Αρχές Σύνταξης](#) στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα ή το [Συντακτικό της Α.Ε.Γ.](#) στην πλατφόρμα του Ψηφιακού Σχολείου, το οποίο οι μαθητές μπορούν να συλλέξουν εύκολα, να το επεξεργαστούν και να διατυπώσουν οι ίδιοι αυτούς τους κανόνες. Το [Γ΄ Μέρος της 11^{ης} Ενότητας](#) θεωρήθηκε ένα ελκυστικό πεδίο εφαρμογής των ΤΠΕ, καθώς παρέχει

στον εκπαιδευτικό αρκετή ευελιξία ως προς τη μεθόδευση της διδασκαλίας και συγχρόνως, μπορεί να εξυπηρετήσει μια πιο ευρυμαθή προσέγγιση του αρχαίου ελληνικού λόγου, που στηρίζεται περισσότερο στην ερευνητική περιέργεια των μαθητών.

Με αναζητήσεις στη νεοελληνική γλώσσα και την αξιοποίηση προηγούμενων εμπειριών και γνώσεων των μαθητών, τον εμπλουτισμό της θεωρίας με την ανεύρεση αρκετών παραδειγμάτων και την καλλιέργεια των δεξιοτήτων τους, παρέχεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει και να χρησιμοποιήσει ποικίλες εναλλακτικές εκπαιδευτικές μεθόδους, με στόχο την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή όλων των μαθητών.

Βασικός σκοπός του σεναρίου είναι να μάθουν οι μαθητές να αξιοποιούν τις ΤΠΕ ως περιβάλλοντα έρευνας και ανακαλυπτικής μάθησης και να αποκτήσουν επίγνωση των δυνατοτήτων και των ορίων τους. Εργάζονται σε ομάδες, αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους, διερευνούν και ανακαλύπτουν τη γνώση σε ανοιχτά και κλειστά περιβάλλοντα μάθησης και δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, που αναρτώνται στο διαδίκτυο. Η συγκεκριμένη πρόταση διδασκαλίας στηρίζεται στην ομαδοσυνεργατική μάθηση και υλοποιείται με την εφαρμογή της μεθόδου του Σχεδιασμού (Design), σε συνδυασμό με την πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας και τους πολυγραμματισμούς (Cope & Kalantzis 2000, Kress & van Leeuwen 2001, Kalantzis & Cope 2008).

Ο εκπαιδευτικός κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης, καθοδηγεί την όλη διαδικασία και εμπνέει τους μαθητές, σύμφωνα με την παιδαγωγική θεωρία του κοινωνικού εποικοδομισμού του Vygotsky, συμβάλλοντας στη διανοητική εξέλιξη και τη γνωστική αυτονομία τους με κατάλληλα ερεθίσματα (Vygotsky, L. 1978. Mind and Society. Cambridge: MA Harvard University Press).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές / μαθήτριες αναμένεται:

- Να εκτιμήσουν τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας ως φορέα πνευματικής δημιουργίας και να συνειδητοποιήσουν ότι αποτελεί την αφετηρία και τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας, σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της γλωσσικής τους αυτογνωσίας.
- Να ενισχύσουν και να βελτιώσουν τόσο τη γλωσσική όσο και την επικοινωνιακή τους ικανότητα, ώστε να χρησιμοποιούν με επάρκεια και συνείδηση το λόγο (προφορικό και γραπτό) στις διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις.
- Να αντλήσουν ηθικά διδάγματα από μύθους του Αισώπου που επιλέγουν οι ίδιοι, ώστε να συνδιαμορφώσουν αξίες και στάσεις ζωής που προάγουν τον άνθρωπο.
- Να εξοικειωθούν με την ομαδική εργασία δουλεύοντας σε ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης που ευνοούν την κριτική διερεύνηση.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές / μαθήτριες αναμένεται:

- Να προσεγγίσουν «ολιστικά» την ελληνική γλώσσα μέσα από την παράλληλη θέαση της δομής της πρότασης και της μορφής των βασικών της όρων, αλλά και του τρόπου απόδοσής τους από τα αρχαία στα νέα ελληνικά και αντίστροφα.
- Να κατανοήσουν το ρόλο του συντακτικού, την ανάγκη να προηγείται η σύνταξη του κειμένου από τη μετάφρασή του, αλλά και το συστημικό χαρακτήρα της γλώσσας, δηλαδή τη θέασή της ως ολότητας που αποτελείται από απόλυτα αλληλεξαρτώμενα στοιχεία.
- Να προσδιορίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε όρου, αξιοποιώντας τη γνώση της νεοελληνικής και χρησιμοποιώντας το ψηφιακό υλικό ανοιχτών και κλειστών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων μάθησης, όπως της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#) και του [Ψηφιακού Σχολείου](#).

- Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής διάκρισης του ρήματος σε αμετάβατο/ μεταβατικό και σε μονόπρωτο/ δίπρωτο μεταβατικό ρήμα, ώστε να αναγνωρίζουν με επιτυχία συντακτικά τους όρους μιας πρότασης, τόσο στη νεοελληνική όσο και στην αρχαία ελληνική γλώσσα.
- Να επισημάνουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στη συντακτική σειρά των όρων μιας απλής πρότασης στην αρχαία και τη νέα ελληνική και να προβληματιστούν για το ρόλο που παίζει κάθε όρος, τόσο μέσα σε μια απλή πρόταση όσο και στη συγκρότηση ενός ευρύτερου κειμένου.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι το Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής αναφέρεται σε σχέσεις (απλές ή σύνθετες) εννοιών, σημασιών και νοημάτων, που ακολουθούν μια ιεραρχική διάρθρωση.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η νεοελληνική γλώσσα έχει τις ρίζες της στην αρχαία και ότι αποτελεί συνέχεια και εξέλιξη της, ώστε να αποκτήσουν μία βαθύτερη γνώση της γλώσσας.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες αναμένεται:

- Να αξιοποιήσουν με δημιουργικό τρόπο τα εργαλεία των ΤΠΕ με στόχο την ανάδειξη του κριτικού προβληματισμού κατά τη συλλογή πληροφοριών από ψηφιακά περιβάλλοντα και τη δημιουργία νέων ψηφιακών πόρων.
- Να γνωρίσουν τις δυνατότητες που τους προσφέρουν ανοιχτά αρχαιογνωστικά περιβάλλοντα, όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, εκπαιδευτικές πλατφόρμες και εργαλεία, όπως το Ψηφιακό Σχολείο κ.ά.
- Να ασκηθούν στη συνεργατική παραγωγή λόγου χρησιμοποιώντας ποικίλα λογισμικά και εργαλεία (φυλλομετρητής, επεξεργαστής κειμένου κ.ά.) και να αναγνωρίζουν τη ρευστότητα του ψηφιακού κειμένου.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες οργάνωσης, ταξινόμησης και μετάδοσης πληροφοριών στους άλλους με τρόπο ελκυστικό και κατανοητό μέσω πολυτροπικών κειμένων.

- Να αντιληφθούν ότι τα εργαλεία του [Web 2.0](#) αποτελούν μια νέα κειμενική πραγματικότητα, η οποία ευνοεί την υπεύθυνη συνεισφορά της προσωπικής τους άποψης στο παγκόσμιο διαδικτυακό «χωριό».

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να αναπτύξουν τακτική διερευνητικής προσέγγισης στη διαδικασία εμπέδωσης γνώσεων, καθώς η διδακτική μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η επαγωγική.
- Να εμπεδώσουν ως μαθησιακή πρακτική την ομαδική εργασία και τη συνεργασία, αφού θα εργαστούν σε ομάδες, εντός των οποίων μπορούν να αναλάβουν συγκεκριμένους ρόλους, ενώ η συνδρομή του διδάσκοντα θα είναι μόνο καθοδηγητική.
- Να ασκηθούν στην κριτική αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων και πηγών, συγκρίνοντας διαφορετικά κειμενικά είδη που προέρχονται από διαφορετικά περιβάλλοντα.
- Να αναπτύξουν πρωτοβουλίες κατά τη μαθησιακή διαδικασία: α) ιεραρχώντας προτεραιότητες και επιλέγοντας τι είναι αναγκαίο να κατακτήσουν και β) διαμορφώνοντας οι ίδιοι τη μαθησιακή πορεία που θα ακολουθήσουν σε συνεργασία με την ομάδα τους και με την καθοδήγηση του διδάσκοντα.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες αναφορικά με τη χρήση των ΤΠΕ και να δημιουργήσουν δικούς τους ψηφιακούς πόρους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αρκετά συχνά οι μαθητές/ μαθήτριες γίνονται μάρτυρες φαινομένων κακομεταχείρισης της ελληνικής γλώσσας εξαιτίας των γραμματικών και συντακτικών λαθών που σημειώνονται τόσο στο γραπτό, όσο και στον προφορικό λόγο (ανορθογραφίες, σολοικισμοί, ακυριολεξίες, λεξιπενία). Όταν διδάσκονται την

αντίστοιχη ενότητα στα αρχαία ελληνικά, συχνά αναφέρουν γλωσσικά ολισθήματα προσώπων της επικαιρότητας ή απρόσεκτων τηλεπαρουσιαστών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή ακόμα μπορεί να φέρουν στην τάξη και μια συλλογή από «μαργαριτάρια» μαθητών. Επομένως, η περιέργεια και η δεκτικότητά τους για την ορθή χρήση της γλώσσας είναι οξυμμένη, ενώ και ο εκπαιδευτικός από την πλευρά του θα μπορούσε να αναφερθεί σε [συνηθισμένα λάθη στη χρήση της Γλώσσας](#).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο εκπονήθηκε με άξονα το Γ' μέρος της [11^{ης} Ενότητας](#) του σχολικού εγχειριδίου με τίτλο «Οι βασικοί όροι μιας απλής πρότασης», το οποίο εντάσσεται στη διδακτέα ύλη της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στην Α' Γυμνασίου. Συμφωνεί με τους ειδικούς σκοπούς και στόχους του [ΔΕΠΠΣ και του ΑΠΣ για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) από πρωτότυπο στην Α' Γυμνασίου, όπως αυτοί προσδιορίζονται από το [Παιδαγωγικό Ινστιτούτο](#) (σελ. 78-79, 80-82 και 93-94), καθώς και με τους επιμέρους διδακτικούς στόχους για το τρίτο μέρος στην Ενότητα 11 του σχολικού εγχειριδίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο [βιβλίο του εκπαιδευτικού](#).

Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο η χρήση των ΤΠΕ παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν δημιουργικά ανοιχτά και κλειστά ψηφιακά περιβάλλοντα, που ενισχύουν την ουσιαστική διερεύνηση στο Διαδίκτυο για τη συλλογή πληροφοριακού υλικού το οποίο είναι απαραίτητο για την εκπόνηση των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και την εμπέδωση της συντακτικής θεωρίας. Συγχρόνως, προσφέρει στους μαθητές την ευκαιρία να αναστοχαστούν σχετικά με την πορεία τους προς τη γνώση και να ανακαλύψουν την πληροφορία επαγωγικά, να αναπτύξουν την

ερευνητική τους περιέργεια και να εκφράσουν την ταυτότητά τους παράγοντας δικά τους πολυτροπικά κείμενα στα πλαίσια της ομαδικής συνεργασίας και αλληλεπίδρασης. Οι τελικές εργασίες αναρτώνται στην ιστοσελίδα της τάξης, καθιστώντας τους ίδιους κοινότητα μάθησης. Επομένως, αναπτύσσουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου, εξοικειώνονται με το χειρισμό του ηλεκτρονικού υπολογιστή και τη χρήση νέων λογισμικών.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου: [Ενότητα 11: Η αγάπη του Αλεξάνδρου για τον Βουκεφάλα](#). Γ΄ Σύνταξη: [Οι βασικοί όροι μιας απλής πρότασης](#) [Πηγή: Ψηφιακό Σχολείο].

[Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου)

[Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου)

Υποστηρικτικό / εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Ελληνικός Πολιτισμός](#) [πηγή: Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[Αισώπου Μύθοι](#) [πηγή: Βικιθήκη]

[Μυθολογικόν Συντίπα του Φιλοσόφου](#). [πηγή: Μικρός Απόπλους]

[Αρχές Σύνταξης της Αρχαιοελληνικής Γλώσσας](#) [πηγή: Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία. Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το προτεινόμενο διδακτικό σενάριο περιλαμβάνει πέντε φάσεις:

Α΄ Φάση: - Κοινό Φύλλο Εργασίας: «Το Υποκείμενο του ρήματος»

Η πρώτη φάση πραγματοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής και διαρκεί δύο διδακτικές ώρες. Ο εκπαιδευτικός αρχικά ενημερώνει τους μαθητές για τις φάσεις υλοποίησης του σεναρίου, τον τρόπο εργασίας τους και τους επιδιωκόμενους στόχους της παρέμβασης. Έχει ήδη φροντίσει να εγκαταστήσει στο ιστολόγιο της τάξης ή

στους υπολογιστές [το κοινό για όλες τις ομάδες φύλλο εργασίας](#) και έχει ελέγξει, αν είναι ενεργοποιημένοι οι προτεινόμενοι ηλεκτρονικοί δεσμοί, ώστε να καθίσταται πιο εύκολη η πλοήγηση στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια τους καλεί να χωριστούν σε ομάδες των 3-4 ατόμων ανάλογα με την προτίμησή τους και φροντίζει σε κάθε ομάδα να υπάρχει ένας τουλάχιστον μαθητής εξοικειωμένος, σε ικανοποιητικό βαθμό, με τους υπολογιστές. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για κάθε ομάδα με σύνδεση στο διαδίκτυο, ώστε οι μαθητές να έχουν πρόσβαση σε ψηφιακές πηγές και να μπορούν να ασχοληθούν με τις προτεινόμενες δραστηριότητες, καθώς και ένας βιντεοπροβολέας.

Τα ψηφιακά περιβάλλοντα που αξιοποιούνται σε όλες τις φάσεις του σεναρίου είναι: 1) η [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α, Β, Γ Γυμνασίου) 2) ο ιστοχώρος του [Ελληνικού Πολιτισμού](#) 3) η [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και 4) το [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α', Β', Γ' Γυμνασίου).

Αρχικά, οι μαθητές αναζητούν πληροφορίες για το υποκείμενο (ορισμός, πτώση, τρόπος εντοπισμού του, μορφές που μπορεί να λαμβάνει, καθώς και περιπτώσεις παράλειψής του μέσα σε μια απλή πρόταση της νεοελληνικής και στη συνέχεια της αρχαίας ελληνικής γλώσσας). Καταγράφουν τις απαντήσεις τους σε ένα ηλεκτρονικό κείμενο με τίτλο «*Το Υποκείμενο στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά*» και καλούνται να συμπληρώσουν συνοπτικούς πίνακες, που θα διευκολύνουν τη συγκριτική θεώρηση των συντακτικών φαινομένων και την εξαγωγή συμπερασμάτων. Απώτερος στόχος είναι να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές του συγκεκριμένου συντακτικού όρου στη νέα και την αρχαία ελληνική και να κατανοήσουν τη διαχρονία στο συνταγματικό και παραδειγματικό άξονα της γλώσσας, ώστε να εκτιμήσουν την οικονομία της.

Παράλληλα, όλες οι ομάδες θα επιλέξουν και θα καταγράψουν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, ενώ στις περιπτώσεις της αρχαίας ελληνικής τους ζητείται να γράψουν και τις μεταφράσεις τους, οι οποίες θα διευκολύνουν την κατανόηση και αφομοίωση της θεωρίας. Οι μεταφράσεις επομένως, μπορούν να

αποτελέσουν γόνιμη αφετηρία για προβληματισμό και για εξαγωγή συμπερασμάτων. Έτσι, επαγωγικά θα συμπεράνουν ότι, αντίστοιχα με τη νεοελληνική και στην αρχαία ελληνική, η ονομαστική είναι η κατεξοχήν πτώση του υποκειμένου, ότι εντοπίζουμε τον όρο διατυπώνοντας την ερώτηση ποιος / ποια / ποιο, ότι μπορεί να έχει ποικίλες μορφές (ουσιαστικό, αντωνυμία, μετοχή κ.ά.) και ότι μπορεί να παραλείπεται σε ανάλογες περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, θα επισημάνουν το φαινόμενο της αττικής σύνταξης με ανάλογα παραδείγματα. Στο τέλος, παροτρύνονται να αναδομήσουν συντακτικά έναν μύθο του Αισώπου από το [Μυθολογικών Συντίπα του Φιλοσόφου](#) και να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο, με σκοπό να επισημάνουν τις διαφορετικές συντακτικές επιλογές του αρχαίου συγγραφέα και των ίδιων και να κατανοήσουν τη λειτουργία των συντακτικών όρων (υποκειμένου και ρηματικού συνόλου), τόσο μέσα σε μια απλή πρόταση όσο και σ' ένα ευρύτερο κείμενο.

Απώτερος σκοπός των προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι η εξοικείωση των μικρών μαθητών με ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης, όπως η [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#), η βιωματική προσέγγιση της συντακτικής θεωρίας των αρχαίων και η κατανόησή της μέσα από ποικίλα κειμενικά είδη, καθώς και ο παραδειγματισμός τους σε ζητήματα ηθικής συμπεριφοράς.

Αφού ολοκληρώσουν τις απαντήσεις τους, η κάθε ομάδα κοινοποιεί την εργασία της στους υπόλοιπους μαθητές, αναρτώντας την στην ιστοσελίδα της τάξης. Αν υπάρξουν αστοχίες ή διαφωνίες στα συμπεράσματα, οι μαθητές μπορούν να παρέμβουν, για να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις από τους ίδιους και με τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντα.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιολογήσει τους μαθητές του παρακολουθώντας το βαθμό και την ποιότητα της συνεισφοράς τους στην επιλογή, επεξεργασία και ταξινόμηση των πληροφοριών, προκειμένου να απαντηθούν οι ερωτήσεις του φύλλου εργασίας, την τήρηση των κανόνων που έχουν θεσπιστεί, το βαθμό συγκέντρωσης της προσοχής τους στο προς εξέταση θέμα, το βαθμό συνεργασίας τους μέσα στην ομάδα, τις δεξιότητες ανασύνθεσης και ελκυστικής παρουσίασης του αρχαίου κειμένου κ.ά.

Β' Φάση: - Κοινό Φύλλο Εργασίας: το «Αντικείμενο του ρήματος»

Στη δεύτερη φάση, η σύνθεση των ομάδων μπορεί να παραμείνει η ίδια ή να αλλάξει, ανάλογα με την επιλογή του διδάσκοντα. Πραγματοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής και διαρκεί δύο διδακτικές ώρες. Σε όλες τις ομάδες δίνεται [κοινό φύλλο εργασίας](#), στην αρχή του οποίου οι μαθητές αναζητούν και καταγράφουν σε ένα κείμενο του Word πληροφορίες για τον ορισμό του ρήματος στη νεοελληνική και τη διάκρισή του σε μεταβατικό και αμετάβατο. Ακολουθώντας, προσδιορίζουν το αντικείμενο, τις πτώσεις και τις μορφές που μπορεί να πάρει στη νεοελληνική, γράφοντας και ανάλογα παραδείγματα. Διακρίνουν τα μονόπτωτα και δίπτωτα ρήματα και εντοπίζουν τις πτώσεις του αντικειμένου των μονόπτωτων ρημάτων, επιχειρώντας μια συγκριτική μελέτη του συντακτικού όρου στη νέα και την αρχαία ελληνική μέσα από τη θεωρία και τα παραδείγματα που συλλέγουν. Έτσι, οι μαθητές θα διευκολυνθούν στην πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου στην αρχαία ελληνική, θα διαπιστώσουν την απουσία της δοτικής πτώσης στη νέα ελληνική και την απόδοσή της με εμπρόθετο προσδιορισμό.

Στη συνέχεια, καταγράφουν στο φύλλο εργασίας μερικά παραδείγματα αρχαίων μονόπτωτων ρημάτων που συντάσσονται με αιτιατική, γενική και δοτική πτώση. Στο τέλος, συντάσσουν και μεταγράφουν στα αρχαία ελληνικά έναν αισώπειο μύθο, που επιλέγουν από το [Μυθολογικόν Συντίπα του Φιλοσόφου](#) και δημιουργούν ένα πολυτροπικό κείμενο. Έτσι, τους δίνεται η ευκαιρία να επισημάνουν τις αλλαγές, που χρειάστηκε να κάνουν στη θέση των λέξεων κάθε πρότασης του αρχικού κειμένου, προκειμένου να το μεταγράψουν με τη σωστή συντακτική σειρά και να καταστήσουν ευκολονόητο το μύθο. Συγχρόνως, καλούνται να αναφερθούν στο ηθικό δίδαγμά του, με σκοπό να συνειδητοποιήσουν τον παραδειγματικό χαρακτήρα της αφήγησης και να υιοθετήσουν κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους συμπεριφοράς.

Μετά την ολοκλήρωση των απαντήσεων, κάθε ομάδα κοινοποιεί την εργασία της στην ολομέλεια της τάξης, προκειμένου να συγκριθούν τα αποτελέσματα και να γίνουν πιθανές διορθώσεις από τους ίδιους τους μαθητές.

Αξιολογούνται οι δεξιότητες αξιοποίησης των ψηφιακών πόρων ως προς την επιλογή, επεξεργασία και ταξινόμηση των πληροφοριών για τη συμπλήρωση του φύλλου εργασίας, η παρατηρητικότητα, η κριτική ικανότητα και η επαγωγική σκέψη των μαθητών, καθώς και η ευχέρεια μεταγραφής και ελκυστικής παρουσίασης του αρχαίου κειμένου.

Γ΄ Φάση – Τέσσερα Φύλλα Εργασίας: «Τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων»

Στην τρίτη φάση, συγκροτούνται νέες ομάδες των τριών ή τεσσάρων μαθητών που εργάζονται στο εργαστήριο πληροφορικής για μία έως δύο διδακτικές ώρες. Δίνονται τέσσερα φύλλα εργασίας, τα οποία στο πρώτο μέρος περιλαμβάνουν κοινές δραστηριότητες για όλες τις ομάδες, οι οποίες αναφέρονται στα δίπτωτα ρήματα της νεοελληνικής, στις πτώσεις των αντικειμένων, όπως και στη διάκριση του άμεσου και έμμεσου αντικειμένου. Με βάση το συντακτικό και τα παραδείγματα της νεοελληνικής, οι μαθητές καλούνται στη συνέχεια να αναζητήσουν και να καταγράψουν τις πτώσεις των αντικειμένων που δέχονται τα αρχαία δίπτωτα ρήματα και να προβούν στη διάκριση τους σε άμεσα και έμμεσα. Παράλληλα, συλλέγουν και ανάλογα παραδείγματα της αρχαίας ελληνικής με τις μεταφράσεις τους, ώστε να καταστεί εύληπτο το γνωστικό αντικείμενο και να διευκολυνθεί η συγκριτική θεώρηση στη νεοελληνική και αρχαία γλώσσα. Απώτερος στόχος είναι στο τέλος του πρώτου μέρους να συμπληρωθεί με τη συνεργασία όλων των ομάδων ένας πίνακας με τις πτώσεις του άμεσου και έμμεσου αντικειμένου στην αρχαία ελληνική, ο οποίος θα μελετηθεί και θα σχολιαστεί από την ολομέλεια της τάξης.

Στο δεύτερο μέρος, προβλέπονται διαφορετικές δραστηριότητες για την κάθε ομάδα. Στο πρώτο φύλλο μία ή δύο ομάδες θα καταγράψουν τα αρχαία (δίπτωτα) ρήματα που συντάσσονται με δύο αιτιατικές, στο δεύτερο αρχαία ρήματα που συντάσσονται με αιτιατική και γενική ως αντικείμενα, στο τρίτο με αιτιατική και δοτική και στο τέταρτο με γενική και δοτική, καταγράφοντας και αντιπροσωπευτικά παραδείγματα με τις μεταφράσεις τους.

Στο τρίτο μέρος, όλες οι ομάδες ασχολούνται με μία διαδραστική άσκηση που προτείνεται στον ιστοχώρο του [Ελληνικού Πολιτισμού](#).

Όταν όλες οι ομάδες ολοκληρώσουν τις απαντήσεις τους, θα κοινοποιήσουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης, προκειμένου να σχολιαστούν τα αποτελέσματα και να γίνουν, ενδεχομένως, κάποιες διορθώσεις από τους ίδιους τους μαθητές.

Αξιολογούνται η ικανότητα ανεύρεσης της κατάλληλης συντακτικής θεωρίας από ψηφιακά περιβάλλοντα, η δημιουργική αξιοποίηση των πληροφοριών για τις απαντήσεις στα ερωτήματα των φύλλων εργασίας, η κριτική και επαγωγική σκέψη των μαθητών, καθώς και ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ των ομάδων. Επιπρόσθετα, με τις ασκήσεις εμπέδωσης μπορεί να εκτιμηθεί και ο βαθμός της αποκτηθείσας γνώσης.

Δ΄ Φάση - Κοινό Φύλλο Εργασίας: Συνδεδεκά ρήματα και κατηγορούμενο

Στην τέταρτη φάση, οι μαθητικές ομάδες μπορούν να παραμείνουν οι ίδιες ή να αναδιοργανωθούν, ανάλογα με την εκτίμηση του διδάσκοντα. Η εφαρμογή της παρέμβασης συνεχίζει να πραγματοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής και προβλέπεται να διαρκέσει δύο διδακτικές ώρες. Σε όλες τις ομάδες δίνεται κοινό φύλλο εργασίας με δραστηριότητες που, αρχικά, αφορούν τα συνδεδεκά ρήματα της νεοελληνικής, τον προσδιορισμό του κατηγορουμένου, τις μορφές και τις πτώσεις που μπορεί να λαμβάνει, ανάλογα με τον όρο της πρότασης που προσδιορίζει. Με αφετηρία τη θεωρία και τα παραδείγματα της νεοελληνικής γλώσσας οι μαθητές καλούνται στη συνέχεια να καταγράψουν τα βασικότερα συνδεδεκά ρήματα της αρχαίας γλώσσας με ανάλογα παραδείγματα και τις μεταφράσεις τους, προκειμένου να διευκολύνεται η κατανόησή τους.

Επιπρόσθετα, αναζητούν και καταγραφούν τα μέρη του λόγου που μπορούν να χρησιμοποιούνται ως κατηγορούμενα με ανάλογα παραδείγματα στα αρχαία και επιχειρούν τη συγκριτική θεώρηση του όρου στο συνταγματικό και παραδειγματικό άξονα της γλώσσας διαχρονικά, ώστε να κατανοήσουν τη συμφωνία του

κατηγορουμένου με το γένος, τον αριθμό και την πτώση του προσδιοριζόμενου όρου.

Ακολούθως, αναζητούν στο διαδίκτυο και καταγράφουν συνδεδετικά ρήματα της αρχαίας ελληνικής, τα οποία συντάσσονται με κατηγορούμενο του αντικειμένου, καθώς και μερικά παραδείγματα, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν και τη συμφωνία του με τον όρο που προσδιορίζει. Στο τέλος, οι ομάδες επιλέγουν έναν από τους τρεις αισώπειους μύθους που προτείνονται από τον διδάσκοντα: α) [«Γεωργοῦ παῖδες στασιάζοντες»](#) (ΠΣΤ'), β) [«Κώνωψ καὶ λέων»](#) (ΡΠΗ') και γ) [«Κύων κοιμώμενος καὶ λύκος»](#) (ΡΠΔ') και σημειώνουν τα συνδεδετικά ρήματα, τα κατηγορούμενα και τους όρους που προσδιορίζουν. Ξαναγράφουν το μύθο στα αρχαία ελληνικά με τη σωστή συντακτική σειρά των λέξεων, επισημαίνουν τις αλλαγές που χρειάστηκε να επιφέρουν στη θέση των λέξεων κάθε πρότασης του αρχικού κειμένου και αξιολογούν τις επιλογές του συγγραφέα και τις δικές τους. Παράλληλα, επιχειρείται να ενστερνισθούν ηθικές αξίες και συμπεριφορές που καταξιώνουν τον άνθρωπο και εξασφαλίζουν την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

Αφού ολοκληρωθούν οι απαντήσεις, κάθε ομάδα θα κοινοποιήσει την εργασία της στην ολομέλεια της τάξης αναρτώντας την στην ιστοσελίδα, προκειμένου να συζητηθούν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους και οι μαθητές να προβούν, αν χρειάζεται, σε διορθώσεις.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιολογήσει τους μαθητές του παρακολουθώντας το βαθμό και την ποιότητα της συνεισφοράς τους κατά την επιλογή, την επεξεργασία και ταξινόμηση των πληροφοριών, προκειμένου να απαντηθούν οι ερωτήσεις στο φύλλο εργασίας, την παρατηρητικότητα και την κριτική τους σκέψη, τις δεξιότητές τους ως προς τη χρήση των ΤΠΕ κ.ά.

Ε΄ Φάση – Κοινό φύλλο εργασίας (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Στην πέμπτη φάση, δημιουργούνται νέες ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων, οι οποίες παροτρύνονται να γράψουν ένα δικό τους μύθο στη νεοελληνική γλώσσα, για να αποδοκιμάσουν ή να επιδοκιμάσουν χαρακτήρες και συμπεριφορές της

καθημερινότητάς τους και στη συνέχεια να τον μεταφέρουν στα αρχαία ελληνικά, εφαρμόζοντας τη συντακτική θεωρία που επεξεργάστηκαν στις προηγούμενες φάσεις. Τέλος, αναζητούν στο διαδίκτυο σχετικές εικόνες και δημιουργούν ένα πολυτροπικό κείμενο, το οποίο θα αναρτήσουν στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Η δραστηριότητα αυτή αποβλέπει στην ανάπτυξη γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου, όπως η δημιουργική φαντασία, η γόνιμη επικοινωνία στα πλαίσια κάθε ομάδας και η αποδοτική συνεργασία μεταξύ των ομάδων, τις οποίες μπορεί να αξιολογήσει ο διδάσκων παρατηρώντας τα στάδια εργασίας τους.¹

Στο τέλος της εφαρμογής, προτείνεται να γίνει αυτοαξιολόγηση των ομάδων, καθώς και ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες και τον διδάσκοντα. Με αυτόν τον τρόπο θα είναι δυνατόν να ελεγχθεί ο βαθμός αφομοίωσης των διδαχθέντων συντακτικών όρων και απόκτησης δεξιοτήτων στη χρήση των ΤΠΕ, με κριτήριο την επικοινωνιακή επιτυχία των πολυτροπικών κειμένων που δημιουργήθηκαν.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: Το Υποκείμενο του ρήματος (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε από το διαδίκτυο πληροφορίες για το υποκείμενο του ρήματος στη νεοελληνική και την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Το Υποκείμενο του Ρήματος στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Τι ονομάζουμε πρόταση στα νέα και τα αρχαία ελληνικά και ποιοι είναι οι κύριοι όροι της;
2. Τι ονομάζουμε υποκείμενο του ρήματος στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα;
3. Σε ποια πτώση μπαίνει το υποκείμενο;
4. Πώς βρίσκουμε το υποκείμενο μιας πρότασης;
5. Γράψτε ποια μέρη του λόγου μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως υποκείμενα του ρήματος στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα, καθώς και μερικά παραδείγματα στον παρακάτω πίνακα:

Το Υποκείμενο των Ρημάτων

Τι μέρος του λόγου είναι το υποκείμενο	Παραδείγματα ν. ε.	Παραδείγματα α. ε.
1.		
2.		
3.		

4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

6. Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να παραλείπεται το υποκείμενο; Γράψτε από ένα παράδειγμα στην αρχαία και τη νεοελληνική γλώσσα.

Το υποκείμενο παραλείπεται	Παραδείγματα ν. ε	Παραδείγματα α. ε

7. Το ρήμα της πρότασης κανονικά συμφωνεί με το υποκείμενό του ως προς το πρόσωπο και τον αριθμό, όπως και στα νέα ελληνικά π.χ. σὺ λέγεις, ἡμεῖς λέγομεν. Σε ποια περίπτωση το ρήμα στα αρχαία ελληνικά δεν συμφωνεί με τον αριθμό του υποκειμένου; Πώς λέγεται αυτό το φαινόμενο; Γράψτε ένα ή δύο παραδείγματα.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι ιστοσελίδες:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου): Τρίτο Κεφάλαιο: 1. Κείμενο – Περίοδος – Πρόταση (1.2. και 1.3.)

- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου): Κεφ. Β: Α΄ Το υποκείμενο του ρήματος.
- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#): Αρχαία Ελληνική. Εργαλεία. Αρχές σύνταξης. Το υποκείμενο του ρήματος.
- [Ιστοχώρος του Ελληνικού Πολιτισμού](#).

8. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του Μικρού Απόπλου [Μυθολογικών Συντίπτα του Φιλοσόφου](#), επιλέξτε και αντιγράψτε ένα μύθο του Αισώπου.

Στη συνέχεια, εντοπίστε τα ρηματικά σύνολα, τα υποκείμενα και τους δευτερεύοντες όρους μέσα σε κάθε πρόταση και ξαναγράψτε το μύθο στα αρχαία ελληνικά με τη σωστή συντακτική σειρά των λέξεων, ώστε να είναι πιο κατανοητός για εσάς. Για να διευκολυνθείτε στην εργασία σας, μπορείτε να δείτε και τη νεοελληνική μετάφρασή του στην ίδια ιστοσελίδα. Αναζητήστε, κατόπιν, στο διαδίκτυο εικόνες σχετικές με το μύθο που επιλέξατε, αποθηκεύστε τις σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας και δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο).

- Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο μύθο; Τι μας διδάσκει;
- Ποιες αλλαγές χρειάστηκε να κάνετε στη συντακτική σειρά των λέξεων σε σχέση με το αρχικό κείμενο, προκειμένου να αποδώσετε σαφέστερα το νόημά του;
- Ποιο ρόλο παίζει, κατά τη γνώμη σας, το ρηματικό σύνολο και το υποκείμενο μέσα στην πρόταση και γενικότερα στη συγκρότηση ενός ευρύτερου κειμένου;

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την αναρτήσετε στην ιστοσελίδα της τάξης, προκειμένου να τη δουν και να τη σχολιάσουν και οι υπόλοιποι συμμαθητές σας.

Β' Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: Το Αντικείμενο του ρήματος (2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο για το αντικείμενο του ρήματος στη νεοελληνική και την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Το Αντικείμενο του Ρήματος στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Τι δείχνει το ρήμα μιας πρότασης στα νέα και τα αρχαία ελληνικά;
2. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα ρήματα ενεργητικής διάθεσης στη νεοελληνική και την αρχαία γλώσσα και γιατί ονομάζονται έτσι;
3. Τι ονομάζουμε αντικείμενο των ενεργητικών μεταβατικών ρημάτων;
4. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονται τα ρήματα ανάλογα με τον αριθμό των αντικειμένων που παίρνουν και γιατί ονομάζονται έτσι;
5. Πώς βρίσκουμε το αντικείμενο του ρήματος;
6. Σε ποιες πτώσεις μπαίνει το αντικείμενο των μονόπτωτων ρημάτων στα νέα και τα αρχαία ελληνικά; Αντιγράψτε και συμπληρώστε τους παρακάτω πίνακες με τα ανάλογα παραδείγματα.

Μονόπτωτα Ρήματα

Οι πτώσεις του αντικειμένου στη ν. ε.	Παραδείγματα της ν. ε.

Οι πτώσεις του αντικειμένου στην α. ε.	Παραδείγματα της α. ε.

7. Ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρείται ως προς τις πτώσεις του αντικειμένου;
8. Ποια μέρη του λόγου μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αντικείμενο των μονόπτωτων ρημάτων στα νέα και τα αρχαία ελληνικά; Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Οι μορφές του αντικειμένου στη Νέα και την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τι μέρος του λόγου είναι το αντικείμενο	Παραδείγματα ν. ε.	Παραδείγματα α. ε.
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Τι παρατηρείτε όσον αφορά στη μορφή του αντικειμένου;

9. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με μονόπρωτα αρχαία ρήματα που παίρνουν το αντικείμενο τους σε γενική, δοτική και αιτιατική πτώση.

Μονόπρωτα Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Ρήματα με γενική	Ρήματα με δοτική	Ρήματα με αιτιατική

Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις παρακάτω ιστοσελίδες, που σας προτείνονται ενδεικτικά:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας \(Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου\)](#): Κεφάλαιο 3. Το ρήμα και η ρηματική φράση , 3.1, 3.2 (α) και 3.3.
- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας \(Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου\)](#): Κεφάλαιο Η: Η διάθεση και η σύνταξη του ρήματος και Α΄ Το Αντικείμενο.
- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#): Αρχαία Ελληνική. Εργαλεία. Αρχές Σύνταξης. Το αντικείμενο του ρήματος.

10. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του [Μικρού Απόπλου](#), επιλέξτε και αντιγράψτε ένα μύθο του Αισώπου από το [Μυθολογικόν Συντίπα του Φιλοσόφου](#). Στη συνέχεια, εντοπίστε τα ρήματα, τα υποκείμενα, τα αντικείμενα και τους δευτερεύοντες όρους σε κάθε πρόταση και ξαναγράψτε το μύθο στα αρχαία ελληνικά με τη σωστή συντακτική σειρά των λέξεων, ώστε να σας είναι πιο κατανοητός. Για να διευκολυνθείτε στην εργασία σας, μπορείτε να δείτε και τη μετάφρασή του στην ίδια ιστοσελίδα. Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες σχετικές με το μύθο που επιλέξατε, αποθηκεύστε τις σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας και στη συνέχεια δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο).

- Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο μύθο; Τι μας διδάσκει;
- Ποιες αλλαγές αναγκαστήκατε να κάνετε στη συντακτική σειρά των λέξεων κάθε πρότασης σε σχέση με το αρχικό κείμενο, προκειμένου να αποδώσετε σαφέστερα το νόημά του;
- Ποιο ρόλο παίζει, κατά τη γνώμη σας, κάθε συντακτικός όρος μέσα στην πρόταση και γενικότερα στη σύνθεση ενός ευρύτερου κειμένου;

Να αποθηκεύσετε την εργασία σας και να την αναρτήσετε στην ιστοσελίδα της τάξης, προκειμένου να τη δουν και να τη σχολιάσουν και οι υπόλοιποι συμμαθητές σας.

Γ' Φάση

Τέσσερα Φύλλα Εργασίας: Τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων

1^ο Φύλλο Εργασίας

(1-2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο για τα δίπτωτα ρήματα στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα και να γράψετε αρχαία ρήματα που συντάσσονται με δύο αντικείμενα σε αιτιατική πτώση.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Τα Δίπτωτα Ρήματα στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε ποιες πτώσεις μπαίνουν τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων στη νεοελληνική γλώσσα;
2. Ποιο ονομάζουμε άμεσο και ποιο έμμεσο αντικείμενο;
3. Πώς μπορούμε να τα διακρίνουμε;
4. Πώς αποδίδουμε το έμμεσο αντικείμενο, αν είναι πράγμα;
5. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Νέας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα ν. ε.	άμεσο	έμμεσο

6. Σε ποιες πτώσεις δέχονται τα αντικείμενά τους τα δίπτωτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής;

7. Πώς μπορούμε να διακρίνουμε το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο;
8. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπλωτα Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα α. ε.	άμεσο	έμμεσο
i.			
ii.			
iii.			
iv.			

9. Ποιες παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τις πτώσεις των αντικειμένων στα δίπλωτα ρήματα της νέας και της αρχαίας ελληνικής;
10. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με αρχαία ρήματα που συντάσσονται με δύο αντικείμενα σε αιτιατική πτώση, καθώς και με τα ανάλογα παραδείγματα και τη μετάφρασή τους:

Δίπλωτα ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Ρήματα με δύο αιτιατικές	Παραδείγματα α. ε	Μετάφραση

Πώς μεταφράζονται το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο;
 Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις ιστοσελίδες που σας προτείνονται ενδεικτικά:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου): Κεφάλαιο 3. Το ρήμα και η ρηματική φράση. 3.3 Η ρηματική φράση και τα στοιχεία της.
- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#): Αρχαία Ελληνική Εργαλεία. Αρχές Σύνταξης. Δίπτωτα ρήματα.
- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφ. Η: Α΄ Το Αντικείμενο. 2. Δίπτωτα ρήματα.

Αποθηκεύστε την εργασία σας και ανακοινώστε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στις υπόλοιπες ομάδες, για να τα σχολιάσετε και να κάνετε διορθώσεις, αν χρειάζεται.

11. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού και κάντε την [άσκηση 5](#). Προβείτε στον απαραίτητο έλεγχο κάθε φορά.

2ο Φύλλο Εργασίας

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο για τα δίπτωτα ρήματα στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα και να γράψετε αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε αιτιατική και το άλλο σε γενική πτώση.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Τα Δίπτωτα Ρήματα στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε ποιες πτώσεις μπαίνουν τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων στη νεοελληνική γλώσσα;
2. Ποιο ονομάζουμε άμεσο και ποιο έμμεσο αντικείμενο;
3. Πώς μπορούμε να τα διακρίνουμε;
4. Πώς αποδίδουμε το έμμεσο αντικείμενο, αν είναι πράγμα;
5. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Νέας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα ν. ε	άμεσο	έμμεσο

6. Σε ποιες πτώσεις δέχονται τα αντικείμενά τους τα δίπτωτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής;
7. Πώς μπορούμε να διακρίνουμε το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο;
8. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα α. ε.	άμεσο	έμμεσο
i.			
ii.			
iii.			
iv.			

9. Ποιες παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τις πτώσεις των αντικειμένων στα δίπτωτα ρήματα της νέας και της αρχαίας ελληνικής;

10. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε αιτιατική και το άλλο σε γενική πτώση, καθώς και ανάλογα παραδείγματα με τη μετάφρασή τους:

Δίπτωτα ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Ρήματα με αιτιατική και γενική	Παραδείγματα α. ε.	Μετάφραση

Πώς μεταφράζονται το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο;

Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις ιστοσελίδες που σας προτείνεται ενδεικτικά:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφάλαιο 3. Το ρήμα και η ρηματική φράση. 3.3 Η ρηματική φράση και τα στοιχεία της.
- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα:](#) Αρχαία Ελληνική. Εργαλεία. Αρχές Σύνταξης. Δίπτωτα ρήματα.
- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφ. Η: Α΄ Το Αντικείμενο. 2. Δίπτωτα ρήματα.

Αποθηκεύστε την εργασία σας και ανακοινώστε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στις υπόλοιπες ομάδες, για να τα σχολιάσετε και να κάνετε διορθώσεις, αν χρειάζεται.

11. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού και κάντε την [άσκηση 5](#). Προβείτε στον απαραίτητο έλεγχο κάθε φορά.

3ο Φύλλο Εργασίας

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο για τα δίπτωτα ρήματα στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα και να γράψετε αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε αιτιατική και το άλλο σε δοτική πτώση.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Τα Δίπτωτα Ρήματα στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε ποιες πτώσεις μπαίνουν τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων στη νεοελληνική γλώσσα;
2. Ποιο ονομάζουμε άμεσο και ποιο έμμεσο αντικείμενο;
3. Πώς μπορούμε να τα διακρίνουμε;
4. Πώς αποδίδουμε το έμμεσο αντικείμενο, αν είναι πράγμα;
5. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Νέας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα ν. ε	άμεσο	έμμεσο

6. Σε ποιες πτώσεις δέχονται τα αντικείμενά τους τα δίπτωτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής;
7. Πώς μπορούμε να διακρίνουμε το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο;
8. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα α. ε	άμεσο	έμμεσο
i.			
ii.			
iii.			
iv.			

9. Ποιες παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τις πτώσεις των αντικειμένων στα δίπτωτα ρήματα της νέας και της αρχαίας ελληνικής;
10. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε αιτιατική και το άλλο σε δοτική πτώση, καθώς και ανάλογα παραδείγματα με τη μετάφρασή τους:

Δίπτωτα ρήματα Αρχαίας Ελληνικής

Ρήματα με αιτιατική και δοτική	Παραδείγματα α. ε.	Μετάφραση

Πώς μεταφράζονται το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο;

Μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες από τις ιστοσελίδες που σας προτείνεται ενδεικτικά:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφάλαιο 3. Το ρήμα και η ρηματική φράση. 3.3 Η ρηματική φράση και τα στοιχεία της.

- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα:](#) Αρχαία Ελληνική. Εργαλεία. Αρχές Σύνταξης. Δίπλωτα ρήματα.
- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφ. Η: Α΄ Το Αντικείμενο. 2. Δίπλωτα ρήματα.

Αποθηκεύστε την εργασία σας και ανακοινώστε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στις υπόλοιπες ομάδες, για να τα σχολιάσετε και να κάνετε διορθώσεις, αν χρειάζεται.

11. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού και κάντε την [άσκηση 5](#). Προβείτε στον απαραίτητο έλεγχο κάθε φορά.

4^ο Φύλλο Εργασίας

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες από το διαδίκτυο για τα δίπτωτα ρήματα στη νέα και την αρχαία ελληνική γλώσσα και να γράψετε αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε γενική και το άλλο σε δοτική πτώση.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Τα Δίπτωτα Ρήματα στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε ποιες πτώσεις μπαίνουν τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων στη νεοελληνική γλώσσα;
2. Ποιο ονομάζουμε άμεσο και ποιο έμμεσο αντικείμενο;
3. Πώς μπορούμε να τα διακρίνουμε;
4. Πώς αποδίδουμε το έμμεσο αντικείμενο, αν είναι πράγμα;
5. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Νέας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα ν. ε	άμεσο	έμμεσο

6. Σε ποιες πτώσεις δέχονται τα αντικείμενά τους τα δίπτωτα ρήματα της αρχαίας ελληνικής;
7. Πώς μπορούμε να διακρίνουμε το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο;
8. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας.

Δίπτωτα Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Πτώσεις των αντικειμένων	Παραδείγματα α. ε	άμεσο	έμμεσο
i.			
ii.			
iii.			
iv.			

9. Ποιες παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τις πτώσεις των αντικειμένων στα δίπτωτα ρήματα της νέας και της αρχαίας ελληνικής;
10. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με αρχαία ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο σε γενική και το άλλο σε δοτική πτώση, καθώς και ανάλογα παραδείγματα με τη μετάφρασή τους.

Δίπτωτα ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής

Συντάσσονται με γενική και δοτική	Παραδείγματα α. ε.	Μετάφραση

Πώς μεταφράζονται το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο;

Αποθηκεύστε την εργασία σας και ανακοινώστε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στις υπόλοιπες ομάδες, για να τα σχολιάσετε και να κάνετε διορθώσεις, αν χρειάζεται.

11. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού και κάντε την [άσκηση 5](#). Προβείτε στον απαραίτητο έλεγχο κάθε φορά.

Δ΄ Φάση

Κοινό Φύλλο Εργασίας: Συνδεδετικά ρήματα και κατηγορούμενο

(2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε από το διαδίκτυο πληροφορίες για τα συνδεδετικά ρήματα και το κατηγορούμενο στη νεοελληνική και την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Δημιουργήστε ένα έγγραφο του Word στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο «Τα Συνδεδετικά Ρήματα και το Κατηγορούμενο στα Νέα και τα Αρχαία Ελληνικά» και γράψτε τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποια είναι τα συνδεδετικά ρήματα της νεοελληνικής γλώσσας;
2. Τι ονομάζουμε κατηγορούμενο και πώς μπορούμε να το βρούμε μέσα σε μια πρόταση;
3. Ποια μέρη του λόγου χρησιμοποιούνται ως κατηγορούμενο στη νεοελληνική γλώσσα;
4. Σε ποιες πτώσεις μπαίνει το κατηγορούμενο ανάλογα με το συντακτικό όρο στον οποίο αναφέρεται;
5. Αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα αξιοποιώντας τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε προηγουμένως, γράφοντας και ανάλογα παραδείγματα στη νεοελληνική γλώσσα:

Συνδεδετικά Ρήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας

Συνδεδετικά Ρήματα ν. ε.	Μέρη του λόγου που χρησιμοποιούνται ως κατηγορούμενο	Παραδείγματα ν. ε.

6. Αναζητήστε στο διαδίκτυο και καταγράψτε στον παρακάτω πίνακα τα κυριότερα συνδεδετικά ρήματα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, καθώς και μερικά παραδείγματα της επιλογής σας με τη μετάφρασή τους:

Συνδεδετικά Ρήματα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας

Συνδεδετικά Ρήματα α. ε	Παραδείγματα α. ε.	Μετάφραση

7. Ποια μέρη του λόγου χρησιμοποιούνται ως κατηγορούμενο στην αρχαία ελληνική; Αναζητήστε πληροφορίες στο διαδίκτυο και στη συνέχεια αντιγράψτε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, γράφοντας και ανάλογα παραδείγματα:.

Το κατηγορούμενο στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τι μέρος του λόγου είναι το κατηγορούμενο:	Παραδείγματα α. ε.

Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρατηρείτε σχετικά με τις μορφές και τις πτώσεις που μπορεί να λαμβάνει το κατηγορούμενο στη νεοελληνική και την αρχαία γλώσσα;

8. Αναζητήστε στο διαδίκτυο και καταγράψτε αρχαία ρήματα που συντάσσονται με κατηγορούμενο του αντικειμένου. Στη συνέχεια, γράψτε και μερικά αντίστοιχα παραδείγματα με τη μετάφρασή τους.

Συνδεδετικά Ρήματα με κατηγορούμενο του αντικειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

Ρήματα με κατηγορούμενο του αντικειμένου	Παραδείγματα α. ε.	Μετάφραση

Σε ποια πτώση βρίσκεται το κατηγορούμενο του αντικειμένου;

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες από τις οποίες μπορείτε να αντλήσετε πληροφορίες:

- [Γραμματική της Νέας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφάλαιο Τρίτο: 1. Κείμενο - Περίοδος – Πρόταση. 1.3 Η σύνταξη της απλής πρότασης: οι όροι.
- [Το Κατηγορούμενο](#), Ελληνικός Πολιτισμός.
- [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#): Αρχαία Ελληνική. Εργαλεία. Αρχές Σύνταξης. Πίνακας περιεχομένων. Τα συνδεδετικά ρήματα – το Κατηγορούμενο.
- [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου). Κεφ. Β: Β. Το κατηγορήμα.

9. Μεταβείτε στην ελεύθερου περιεχομένου βιβλιοθήκη, Βικιθήκη [Αισώπου](#) [Μύθοι](#) και αντιγράψτε έναν από τους παρακάτω μύθους:

- α) [Γεωργού παῖδες στασιάζοντες](#) (ΠΣΤ')
- β) [Κώνωψ καὶ λέων](#) (ΡΠΗ')
- γ) [Κύων κοιμώμενος καὶ λύκος](#) (ΡΠΔ')

Σημειώστε τα συνδετικά ρήματα, τα κατηγορούμενα και τον όρο της πρότασης που προσδιορίζουν. Στη συνέχεια, να αναλύσετε συντακτικά κάθε πρόταση του κειμένου και να το ξαναγράψετε στα αρχαία ελληνικά με τη σωστή συντακτική σειρά των λέξεων, ώστε να σας είναι πιο κατανοητό. Αναζητήστε στο Διαδίκτυο εικόνες σχετικές με τον μύθο που επιλέξατε, αποθηκεύστε τις σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας και δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο).

- Τι μας διδάσκει ο μύθος που διαλέξατε;
- Ποιες αλλαγές αναγκαστήκατε να κάνετε στη συντακτική σειρά των λέξεων κάθε πρότασης σε σχέση με το αρχικό κείμενο, προκειμένου να αποδώσετε σαφέστερα το νόημά του;
- Ποιο ρόλο παίζει, κατά τη γνώμη σας, το κατηγορούμενο μέσα σε μια απλή πρόταση, καθώς και σ' ένα ευρύτερο κείμενο;

Να αποθηκεύσετε τις εργασίες σας και να τις μοιραστείτε με τους υπόλοιπους συμμαθητές σας αναρτώντας τις στην ιστοσελίδα της τάξης, για να τις σχολιάσετε και να κάνετε διορθώσεις, αν χρειάζεται.

Ε΄ Φάση

(Κοινή εργασία με ανασυγκρότηση των ομάδων)

(1-2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Οι μύθοι του Αισώπου είναι σύντομες αφηγήσεις με παραδειγματικό χαρακτήρα, που συνδυάζουν στοιχεία από τη λαϊκή σοφία, αλλά και διδάγματα φιλοσοφικής αντίληψης για τη ζωή. Παρουσιάζουν ένα περιστατικό με πρωταγωνιστές συνήθως ζώα, αλλά και ανθρώπους ή θεούς, με σκοπό να εξάρουν ή να στηλιτεύσουν χαρακτήρες ή συμπεριφορές και να αποδοκιμάσουν το κακό στις πιο αντιπροσωπευτικές μορφές του: τη βία, την απάτη, την προδοσία, την αλαζονεία, την ψευδολογία, την πλεονεξία, την πονηριά κ.ά. Ιδιαίτερα σημαντικό στους Αισώπειους μύθους είναι το επιμύθιο, γιατί σ' αυτό διατυπώνεται όλο το περιεχόμενο του μύθου προβάλλοντας ένα ηθικό δίδαγμα στους ανθρώπους.

Ακολουθώντας τα χνάρια του Αισώπου γράψτε ένα δικό σας μύθο στη νεοελληνική γλώσσα, για να επιδοκιμάσετε ή να αποδοκιμάσετε χαρακτήρες και συμπεριφορές της καθημερινής σας ζωής. Στο επιμύθιο τονίστε τι ακριβώς προσπαθείτε να διδάξετε με το μύθο σας. Στη συνέχεια, προσπαθήστε να τον μεταφέρετε στην αρχαία ελληνική, εφαρμόζοντας τις γνώσεις για τη σύνταξη των όρων της πρότασης που αποκομίσατε κατά τις προηγούμενες φάσεις. Αναζητήστε στο διαδίκτυο κατάλληλες εικόνες και, αφού τις αποθηκεύσετε σε ένα φάκελο στην επιφάνεια εργασίας, δημιουργήστε ένα ελκυστικό πολυτροπικό κείμενο (συνδυασμός κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο) το οποίο θα παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

✓ Αναρτήστε τις εργασίες σας στην ιστοσελίδα της τάξης, για να τις δουν και να τις σχολιάσουν και οι υπόλοιποι συμμαθητές σας.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η συγκεκριμένη πρόταση διδασκαλίας θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε συνεργατική έρευνα ή με διαθεματική προσέγγιση των βασικών όρων της πρότασης που διδάσκονται στη Νεοελληνική Γλώσσα της Α΄ Γυμνασίου (στις Ενότητες 5 και 6 του αντίστοιχου σχολικού εγχειριδίου).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η διάρκεια εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου εξαρτάται από το επίπεδο της αρχαιογνωσίας των μαθητών και από την εξοικείωσή τους με τα ηλεκτρονικά εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουν. Στην περίπτωση που ο διδάσκων θα διαπιστώσει δυσκολίες των μαθητών και χρονική καθυστέρηση, μπορεί να προτείνει την περαιτέρω εξειδίκευση και ανάληψη ρόλων από επιμέρους μαθητές στο εσωτερικό των ομάδων. Συνάμα, έχει την ευχέρεια να παρακάμψει κάποιες από τις προτεινόμενες δραστηριότητες του σεναρίου, στην περίπτωση που επιθυμεί τη συντόμευσή του, εφόσον αυτό διαρθρώνεται σε πέντε φάσεις, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ανεξάρτητα ή και συνδυαστικά.

Επομένως, εξαρτάται από τις προσωπικές εκτιμήσεις και πρωτοβουλίες του διδάσκοντος πώς θα μετασχηματίσει το σενάριο, προκειμένου να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για την προσέγγιση του συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας από τους μαθητές του, να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον και την ενεργό συμμετοχή όλων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ζώση, Μ. 1999. *Συντακτικό του Αρχαίου Λόγου*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. «*Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*».

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [13/03/2014]

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html [13/03/2014]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf [02/02/2014]

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf [13/03/2014]

Κουτσογιάννης, Δ., Μ. Ακριτίδου & Σ. Αντωνοπούλου. 2010. *Διαδραστικά συστήματα διδασκαλίας και η αξιοποίησή τους στα φιλολογικά μαθήματα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Kress G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον». *Γλωσσικός υπολογιστής*, 2, 111-124.

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/glossika/kress/index.htm>

[13/03/2014]

Μοσχόπουλου, Θ. & Γ. Μαυροειδή. 1989. Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας. Αθήνα: Gutenberg.

Μπαχαράκης, Μ. Ι. 2010 [1993]. *Συνειρμικό και Λειτουργικό Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Μπαχαράκης.

Μυτιληναίος, Ο. 2000. *Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πόλκας Λ. & Κ. Τουλούμης. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3ancient_greek_pol_kas-touloumis_0.pdf [13/03/2014]

Τσέλικας, Σ. 2009. *Ρήματα της Α.Ε. που συντάσσονται με απαρέμφατο ή κατηγορηματική μετοχή: Διερεύνηση της σημασίας τους. Σενάριο για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων στη διδασκαλία του συντακτικού της αρχαίας ελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

[Προτάσεις για τη διδασκαλία της αρχαιοελληνικής γλώσσας και γραμματείας](#) [13/03/2014]